

KAJ ONEMOGOČA UČINKOVITO SAMOUPRAVLJANJE IN VEČJO PRODUKTIVNOST DELA

NEUREJENI OSEBNI DOHODKI

Najneposrednejši izraz in merilo uspešnega samoupravljanja je nedvomno dosledno nagrajevanje po učinku dela. Samo to lahko stimulira delovne množice, jih zainteresira za nadaljnji dvig produktivnosti, za kvalitetnejšo proizvodnjo in uspešnejše uveljavljanje na domačem in zlasti tujem tržišču. To je tudi edina pot k hitrejšemu dviganju družbenega in osebnega standarda in blagostanja vseh delovnih ljudi.

KAM PELJE SAMOVOLJA?

Največja ovira hitrejšemu in uspešnejšemu uveljavljanju samoupravljanja v naši praksi je prav samovolja nekaterih vodilnih kadrov, ki se v tej ali oni obliki pojavlja v marsikateri delovni skupnosti.

Na današnji stopnji našega družbeno političnega in ekonomskega razvoja je naš razredni sovražnik predvsem tisti:

- ki kakor koli zavira nadaljnje poglobljanje samoupravljanja,
- ki kakor koli onemogoča nadaljnje spopolnjevanje sistema doslednega nagrajevanja po delu,
- ki si hoče (prav zaradi nerazvitega samoupravnega sistema in slabo izdelanega sistema nagrajevanja po delu) še naprej prilaščati določen del osebnega dohodka, ki dejansko pripada drugim. (Preberite primer podjetja „Učila“, ki ga navajamo na četrti strani te številke lista!)

KAJ OMOGOČA SAMOVOLJO NEKATERIH?

Če hočemo odstraniti take in podobne samovoljne postopke vodilnih kadrov v raznih delovnih skupnostih, moramo predvsem vedeti, kje so vzroki zanje, oziroma predvsem kaj jih omogoča.

Dosedanje analize v posameznih delovnih organizacijah so pokazale, da samovoljo in okoriščanje nekaterih vodilnih kadrov na račun drugih članov njihove delovne skupnosti omogoča predvsem tradicionalna nedemokratska praksa (ali celo sistem) v takih delovnih skupnostih. To se odraža več ali manj skoraj v vseh delovnih skupnostih. Kako?

Določen nered in neurejenost na organizacijskem, poslovnem, tehničnem, pravnem in finančno komercialnem področju posameznih delovnih skupnosti (kot posledica slabe priprave in organizacije dela) omogočajo nekaterim „ribarjenje v kalnem“, kar se odraža v samovoljnih ukrepih vodilnih ter v brezbržnosti, nerazpoloženju in slabemu odnosu do dela pri drugih članih delovne skupnosti.

Rezultat vsega tega so: vedno večje finančne in proizvodne težave in vedno manjši — osebni dohodki.

KAKO ODSTRANITI SAMOVOLJO?

Odgovor se nam že sam ponuja.

Predvsem je nujna dobra priprava in organizacija dela skupno s hitro in uspešno prodajo proizvodov. Za to so potrebni strokovno sposobni, izkušeni in razgledani organizatorji dela. K temu naj bi pripomogla zlasti reelekcija vodilnih kadrov. Žal delavski sveti marsikje niso posvečali temu dovolj pozornosti.

Brez dobrih organizatorjev dela ne bomo odstranili neurejenosti na raznih področjih dela. Brez tega pa ne bomo mogli uspešno uvesti in izvajati izpopolnjenega in stimulativnega sistema nagrajevanja po delu. Brez tega tudi ne bo večje zainteresiranosti neposrednih proizvajalcev za razne skupne probleme delovne organizacije.

Z odpravo možnosti, ki povzročajo, oziroma omogočajo splošni nered, neurejenost, nepreglednost, nepopolnost in neizvajanje samoupravnih aktov, subjektivizem in samovoljo posameznikov, moramo hkrati nenehno krepiti kolektivno, zlasti pa še osebno odgovornost, pospeševati bolj pretehtano in poglobljeno pripravo gradiva za razna odločanja, večje spoštovanje samoupravnih organov ter dosledno izvajanje samoupravnih aktov in sklepov.

DOSLEDNO NAGRAJEVANJE PO DELU

Najneposrednejši in najkonkretniji izraz dobrega samoupravljanja v posameznih delovnih skupnostih je prav dosledno izpeljan in izvajan sistem delitve in nagrajevanja po delu.

Četrti plenum CK ZKJ je posebej poudaril pomembnost boja proti samovolji nekaterih vodilnih kadrov in za nadaljnje poglobljanje samoupravljanja v našem sistemu socialistične demokracije. Isto tudi 5. plenum!

Prav bo, če v zvezi s tem družbeno politične organizacije in samoupravni organi vseh delovnih organizacij na območju naše občine temeljito prouče razmere v svoji delovni organizaciji in ukrenejo vse potrebno, da se tudi pri njih obstoječe stanje temeljito spremeni in izboljša v skladu z našim stremljenjem po vse večjem uveljavljanju samoupravljanja in delitve po delu.

Šgl

KAKŠNI SO REZULTATI GOSPODARJENJA V I. POLLETJU

UGODEN RAZVOJ, TODA...

Gospodarske delovne organizacije na območju naše občine so v letošnjem I. polletju dosegle 749,6 milijona N din celotnega dohodka, kar je za 39,3% več v primerjavi z istim lanskim obdobjem, oziroma 0,9% manj kot v II. polletju lani. To je vsekakor zadovoljivo, ker kljub delnemu porastu cen fizični obseg proizvodnje oziroma prometa narašča.

Struktura elementov celotnega dohodka pa kaže, da so porabljena sredstva letos bistveno porastla, ker se vplivi reforme glede valorizacije zalog materiala lani še niso v celoti izvedli. Vzoredno s porastom porabljenih sredstev je padel tudi delež narodnega dohodka v celotnem dohodku. Narodni dohodek, ki je bil dosežen v višini 244,7 milijona N din, je torej le 24% višji v primerjavi s I. polletjem in celo 9,2% nižji v primerjavi z II. polletjem lanskega leta.

Prenos prometnega davka iz proizvodnje v maloprodajo in ukinitve prispevka iz dohodka sta vplivala na povečanje čistega dohodka delovnih organizacij. Ta dohodek (dohodek po poravnavi obveznosti), ki je letos v I. polletju znašal še 201,5 milijona N din, pa je za 51,1% višji v primerjavi z lanskim I. polletjem in le 4,6% nižji v primerjavi z lanskim II. polletjem.

Razmerje med osebnimi dohodki in bruto skladi, ki je znašalo v I. polletju lani 72,2% : 27,8%, oziroma v II. polletju 62,9% : 37,1%, se je izboljšalo letos v korist skladov in znaša že 59,8% : 40,2%. Ustvarjeni bruto skladi so se v primerjavi s I. polletjem lani, ko so znašali 37,9 milijona N din, povečali za 113,7% in znašajo letos že 81,1 milijona N din.

Zaloge materiala in drobne inventarja so porastle za 25,4%, zaloge nedovršene proizvodnje za 17,9%, zaloge gotovih proizvodov za 6,3% in zaloge trgovskega blaga za 79,7%, oziroma zaloge v povprečju za 24,3%. Če upoštevamo porast celotnega dohodka v I. polletju letos v primerjavi z istim obdobjem lani, ki znaša 39,3%, porast zalog za 24,3% v isti primerjavi ni pretiran, vendar pa vrednost zalog v višini 447 milijonov N din nasproti ustvarjenemu celotnemu dohodku v višini 749 milijonov N din obremenjuje naše gospodarstvo zaradi nizkega koeficienta obračanja. To je razvidno tudi iz porasta obveznosti do dobaviteljev, ki znašajo že 174,5 milijona N din in so višje za 58,7%, oziroma terjatev do kupcev, ki so porastle za 38,3% in znašajo 251,1 milijona N din.

Povprečno število zaposlenih je v letošnjem I. polletju znašalo 18.000 oseb, kar je za 5,4% manj kot v I. polletju oziroma 2,3% manj kot v II. polletju lani. Razen panoge prometa in trgovine se je število zaposlenih v vseh ostalih panogah znižalo. Pregled stanja oseba, ki so letos na novo sprejete, oziroma ki so zapustile podjetja, pa že kaže tendenco povečanja zaposlenosti. V letošnjem I. polletju je namreč prišlo 1.966 oseb,

odšlo pa 1.764 oseb, torej znaša povečanje nasproti stanju 1. 1. 1966 že 202 osebi.

Fluktuacija, ki ne dosega niti 10% zaposlenih v povprečju vseh panog, je bila najmočnejša v gradbeništvu (21,3%) in obrti (18,4%), najnižja pa v panogah prometa (6,9%), trgovine (7,3%) in industrije (7,8%). Značilno je, da so se zaposleni v letošnjem I. polletju bolj ustalili, saj je odšlo v tem času 1.764 oseb, medtem ko je lani v I. polletju odšlo 2.440 oseb, oz. v II. polletju 2.143 oseb.

Povprečno izplačani neto mesečni osebni dohodki so letos znašali 783 N din in so se dvignili za 32,9% v primerjavi s I. polletjem lani, oziroma za 7,1% v primerjavi z lanskim II. polletjem. Povprečno izplačani neto mesečni osebni dohodki so na primer v letošnjem januarju znašali 736 N din, v mesecu juniju pa 819 N din. Glede na razpore osebni dohodkov opazimo znatno znižanje števila zaposlenih, ki prejema osebne dohodke do 600 N din; v strukturi zaposlenih je take osebne dohodke v mesecu januarju prejelo še 37,8% zaposlenih, v juniju pa še 23,4%. Povečalo pa se je število zaposlenih, ki prejema osebne dohodke nad 1.000 N din (17,8% v januarju : 23,4% v juniju).

V primerjavi z lanskim II. polletjem so povprečni osebni dohodki porastli v kmetijstvu za 31,7%, v prometu 11,9% in v industriji za 8%, medtem ko so v drugih panogah porastli le neznatno.

Ugodni finančni rezultati, ki so bili doseženi v lanskem letu posebno po uveljavitvi gospodarske reforme, ko se je spremenila delitev narodnega dohodka med družbo in delovnimi organizacijami v ko-

rist slednjih, so omogočili, da so številne gospodarske organizacije letos začele izvajati večje rekonstrukcije v svojih obratih. Plan gospodarskih organizacij je predvideval, da bodo investicije znašale 109,5 milijona novih dinarjev in sicer bi se te investicije pretežno nanašale na opremo — 61,4% in le v manjši meri na gradbena dela in ostalo — 38,6%. Izvršitev planiranih investicij v letošnjem I. polletju (upoštevane samo plačane investicije) pa je znašala 44,5 milijona N din ali 40,7% letnega plana. Višina realizacije kaže, da bo letni plan dosežen, ker po dinamiki zaostajajo le gradbena dela, ki bodo zaradi sezonskega značaja del izvajana v večji meri šele v II. polletju.

Po virih sredstev so bile investicije v glavnem financirane z lastnimi sredstvi delovnih organizacij (71,8%) in le v manjši meri z domačimi krediti (23,2%) in inozemskimi krediti (5%).

V primerjavi z ustvarjenim narodnim dohodkom v letošnjem I. polletju znaša delež investicij 18,2%, kar je sicer precej več kot lani (12,3%), vendar so investicije še vedno pod republiškim ali celotnim povprečjem (30%).

V letošnjem I. polletju so gospodarske organizacije izvozile v vrednosti 5.602.391 USA dolarjev, kar je za 10,7% več kot v istem obdobju lani oziroma 49,1% letošnje realizacije lani. Po regionalni strukturi je bilo izvoženo v države s čvrsto valuto 44,5%, v vzhodne države 47,9% in v države ostalega kliringa 7,6%. Industrijske gospodarske organizacije so letos v I. polletju izvozile v vrednosti 42 milijonov N din, kar predstavlja 11% celotnega dohodka te panoge. Ta stopnja vključitve v mednarodno menjavo ni zadovoljiva, saj je znašala lani že 11,6%, plan za leto 1966 pa je predvideval celo 13,5% delež industrijske proizvodnje v izvozu.

(Nadaljevanje na 4. strani)

DEVETNAJSTLETNICA LITOSTROJA

To naše največje industrijsko podjetje zaposluje 20% naših občanov ter ima prav zaradi tega velik vpliv na naš družbeni in osebni standard. Prav zaradi tega moramo posvečati vsi več pozornosti njegovim problemom.

